

מסורת הש"ס

6) כדעת י: [במשנה] נדפס כל זה להפשה ועמ"י"ט, ג) [פניהדין מו.], א) [ש"י מוס' ע"ג ד"ה היום, ד) [ומסופתה פ"ג ה"ט"ו], ה) [פ"ג ט"ו פ'י, ו) [ומסופתה ו] מנחות ע"ה. [ומסופתה פ"ג ה"ט"ו], ז) [מנחות ע"ה, ח) [ישיעה למ' ט] ט) [דף י"א י' ט] זכרון: למת, י) [דף י"ב י' ט] זכרון: למת, יא) [לעיל י"ג, ט] כפי"א ליתא: שאינו נוהג אותו כל הנהגה, [ועי' מוס' מנחות ע"ה ד"ה וזכרון,]

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נו.

עין משפט
נר מצוה

נג א מיי פ"ה מה' ק"ש הלכו ד סגנון עשין ית טו"ש ע"ה פ"י ס"ה סק"ף יג [נד אלפס גרסת פ"ב דף ט"ז]:

ואוכלין מתחסה הנשרין. תחת הדקל המשיר פירותיו היו אוכלין מן הנושרות. וטעמא דכולהו מפרש בגמרא: ונשותין פיהא לירק. והוא פטור מן הפיאה כדמפרש בגמרא [ע"ז]: ומיחו צידן. משום דקא מפקעי ליה ממעשר שהיו עניים אוכלין אותה פיאה כפיאה דסגורין שהיא פיאה גמורה ולקטו כשהיא פטורין מן המעשר משום דהפקר בינהו: גמ' גירר עלמוס אביי. משום כפרה ולא קצרו ככבוד דכרגש ומטעם נאל ומפני קידוש השם שיתגנה על רשעו ויסקרו הרשעים: דיסת נחש הנחש. לפי שהיו טועים אחריו: ונגו ספר רפואות. כדכתבי' והטוב

ואוכלין מתחת הנשרים בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים: גמ' ת"ר ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו **ג'ג** גירר עצמות

אביו על מטה של חבלים והודו לו כיתת נחש הנחשת והודו לו נגו ספר רפואות והודו לו ועל שלשה לא הודו לו קוצין דלתות של היכל ושיגרון למלך אשור ולא הודו לו סתם מי גיחון העליון ולא הודו לו עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו: מרכיבי דקלים כל היום וכו': היכי עבדי אמר רב יהודה מייתי אסא דרא ושיכרא דרפוא לא וקיימא דשערי דרמי בכנא דלא חלפי עליה ארבכין יומין ומרתחו להו ושדו להו לדיקלא כליביה וכל דקא בארבע אמור דידה אי לא עבדי ליה הכי צאוי לאלתר רב אחא ברביה דרבא אמר מנחי כופרא דיכרא לנוקבתא: וכורכין את שמע: היכי עבדי אמר רב יהודה אומרים ישמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין רבא אמר מפסיקין היו אלא שהיו אומרים **ב** היום על לבבך דמשמע היום על לבבך **ג** ולא מחר על לבבך: **ד** ת"ר כיצד היו כורכין את שמע אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד **א** ואנן מאי מעמא אמרינן ליה כדריש ר' שמעון בן **ג** לקיש דאמר רשב"ל **ב** ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא חס ושלום יש בכמותי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרי רבנן היכי נעביד נאמרוהו לא אמרו משה רבינו לא נאמרוהו אמרו יעקב התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק אמרי דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם תאמר יש לה נגאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה להביא **ג** בחשאי אמר רבי אבהו התקינו שיהו אומרים אותו בקול רם מפני תרעומת המינין ובנהרדעא דליכא מינין עד השתא אמרי לה בחשאי: **ד** תנו רבנן ששה דברים עשו אנשי יריחו שלשה ברצון חכמים ושלשה שלא ברצון חכמים ואלו ברצון חכמים מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין לפני העומר ואלו שלא ברצון חכמים גודשין לפני העומר ופורצין פרצות בגנותיהן ובפרדסותיהן להאכיל גשר לעניים בשני בצורת בשבתות וימים טובים ומתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה אם ברצון חכמים היו עושין יהו כל אדם עושין כן אלא אלו ואלו שלא ברצון חכמים היו עושין על שלשה מוחו בידם ועל שלשה לא מוחו בידם ואלו שלא מוחו בידם מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין וגודשין לפני העומר ואלו שמוחו בידם מתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה ופורצין פרצות בגנותיהן ופרדסיהן להאכיל גשר לעניים בשבתות וימים טובים בשני בצורת ונותנין פיאה לירק ומיחו בידם חכמים וסבר רבי יהודה קצירה שלא ברצון חכמים היא **ו** והתנן אנשי יריחו קוצרין לפני העומר ברצון חכמים וגודשין לפני העומר שלא ברצון חכמים ואלו חכמים **ז** מין

תורה אור השלם

- 1. שמע ישראל יי אלהינו יי אהדי.
- 2. יהי הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: דברים ו.
- 3. ויקרא יעקב אל בניו ויקרא האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם בארצות הימים: בראשית מט א

הגרות הב"ח

6) גמרא הנהיג לה משנ"א: 7) רש"י ד"ה ונהיג היה מפסיקין בין אחד לואהבת ר"ל אין מאריבין דלירי להאיך כל"ל ומתת אפי"ס נמחק:

מוסף תוספות

א. וא"כ ליכא קבלת מלכות כלא מוס' ר"פ.

רבינו חננאל

פירוש צארי. יבש. וכורכין את שמע. קיימא לן רבי יהודה דאמר לא שרי כורכין שפע ישראל עם ואהבת את ה', אלא לעולם מפסיקין הווי אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ומאי כורכין דקתינן ולא היו מפסיקי דבר אחר בין שמע לואהבת את ה' אלוקיך. ואנן מאי טעמא אמרי ליה. כי הא דדרש ר' שמעון בן פזי. ויקרא יעקב אל בניו, מלמד שבקש לגלות הדין לבניו, ונסתלקה שכינה ממנו, אמר דלמא חס ושלום פסול יש במטחי, פתחו כולן ואמרו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, כיון ששמע להם כך פתח הוא ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. התקינו חכמים במקום שאין בו מינין לחמור בחשאי, ובמקום שיש בו מינין אומרים אותו בקול. באורשא (הווי שכיחי מינין.

6) מדברי רש"י א"ל הנהיג שהיה גורם בגמ' אמר רבי אבחי פאשא התקנו וכו' ולפיכך הווי טעם משום דפלאש הווי שמיחי מינין.

לעני רש"י

ל"ר. דפנה. ב"ר"ש. גרירים (ובפרט פירות הדפנה). שבו"ג [שיאו"ר]. סמבוק (צמח). ארשידור"א. בשר מסוגן ומתובל.

מוסף רש"י

גירר עצמות אביו. לפי שהיה רשע צדוק ולא נהג בו כבוד כצדוקו להולותו כהוהו נמטות וזכ ונספ (ברכות ו'). גנז ספר רפואות. כדי שיעבדו תלמידי (שם). סתם מי גיחון. וכו' עלות צדברי הימים 3) נ"ב והמה כדי שלא יבאו מנחי אשור ויעלמו מיס לשמות, ולא זהו גיחון הנהר הגדול, דהואיל לא נחזר ישראל היה, אלא מינין קתו הוא סמוך לירושלים, שזממ' (מ"א ט) והורדתם אותו אל גיחון, ומתרגמינן ומתמונן מיהא לשלוש (ברכות ז'). ולא היו מפסיקין. ליתן ריחו בין עניה נקיבה (מנחות ז'). מרכיבין דקלים כל היום. על ארבעה עשר ניסן, דסברי לאו מנלכח שמונה הוי (שם). וקוצרין לפני העומר. ירש"י דלמ"ר ר' מאיר (שם טז): מלאין שקין ירושלמי מלאין קתו וקל שלא בנינו חכמים, דגו"ר דלמ"א חמי למיכל מניה, הסס הוא עשוקי ציה עובד כצדקה ועומרים וקלי והכקדה, ועוד שלא נמקום פסידא היה, אבל אנשי יריחו דפסידא איכא וצדקה למדה שמע לה, מודה ר' מאיר דבדלתי חכמים הוא, תדע מלמ"ה שזיר גדישה (שם טז). מתירין גמזיות של הקדש. בנהגה. הוי מוחים ענינים של חרוב ושקמה שהיו אומרים אבותינו לא הקדישו אלא קורות עיקר האילן ואם מריר גמזיות, וקא סברי אין מעילה בגמזיות, ולהכי נקט חרוב ושקמה, דקתמייהו לקורות קיימי (שם טז). להאכיל גשר. פירות שקמה שאילן ששוקו, ודגני גרו עמ"ה יעלה ויתלוש (שם). ונותנין פאה לירק. ואין פאה נוהגת בה, דכלל אמרינן נפקה כל שהוא אולג ואשמר ומכניסו לקיום, ואמרין (שם פט סה). ממנינו לקיום למעוטי ירק, וכו' היכי פאה מפקעי לה לרך פאה ממשער שלא נקין (מנחות ז').

לעני רש"י
ל"ר. דפנה. ב"ר"ש. גרירים (ובפרט פירות הדפנה). שבו"ג [שיאו"ר]. סמבוק (צמח). ארשידור"א. בשר מסוגן ומתובל.